

ZAŁĄCZNIK

Do „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Wałbrzycha
na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2015”

ŚRODKI FINANSOWE W OCHRONIE ŚRODOWISKA

1. WSTĘP.....	3
2. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	3
3. FUNDUSZE I PROGRAMY POMOCOWE.....	6
4. BANKI.....	21
5. AGENCJE.....	23
6. INNE PROGRAMY W OCHRONIE ŚRODOWISKA.....	24
7. FUNDUSZE LEASINGOWE.....	26
8. INNE FUNDUSZE I KORPORACJE.....	29
9. FUNDUSZE KNOW - HOW.....	33
10. PROGRAMY WSPÓŁPRACY POLSKO - AMERYKAŃSKIEJ.....	33
11. POZOSTAŁE FUNDACJE.....	35

1. WSTĘP

Realizacja zadań wynikających z "Programu.....", a także konieczność konsekwentnego wdrażania norm i standardów obowiązujących w Unii Europejskiej, wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych. Pomimo stale rosnących nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska wciąż są one znacznie niższe pod względem. Dostosowanie przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska do norm obowiązujących w państwach członkowskich Unii Europejskiej wymaga pozyskania znacznego kapitału pozwalającego na osiągnięcie wymagań określonych w jej dyrektywach.

Oznacza to konieczność zwiększenia wydatków na ochronę środowiska, a co za tym idzie, pozyskiwania dla swoich planów poprawy stanu środowiska, instytucji posiadających środki na realizację tych zadań. Ponieważ większość środków dostępnych w tych instytucjach to pożyczki na preferencyjnych zasadach to od gminy wymagana jest także dbałość o swoje finanse i budżet, albowiem stanowi to jeden z warunków jaki w staraniu o środki trzeba spełnić.

Zasadniczymi źródłami finansowania inwestycji proekologicznych są:

- środki funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- środki własne podmiotów realizujących zadania,
- środki budżetowe,
- środki uzyskane z fundacji a także w ramach pomocy zagranicznej.

2. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA

- GMINNY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Dochód GFOŚiGW stanowią opłaty i kary za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian. Ustawa kompetencyjna wprowadziła zmiany w udziałach procentowych poszczególnych funduszy. Zgodnie z nowym podziałem dochody gminnego funduszu stanowią:

* opłaty i kary za usuwanie drzew i krzewów	100 %
* opłaty za składowanie odpadów oraz kary związane z niewłaściwym składowaniem	50 %
* pozostałe opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian oraz za szczególne korzystanie z wód i urządzeń wodnych i kary z tytułu naruszenia zasad korzystania ze środowiska	20 %

Należy zwrócić tu uwagę zwłaszcza na usuwanie drzew i krzewów. Umiejętne stosowanie przepisów, które w całości należą do kompetencji gminy, może przynieść stosunkowo dużą część środków Gminnego Funduszu. Także opłaty dotyczące składowania na terenie gminy odpadów będą zawsze stanowiły znaczącą pozycję wpływów na Fundusz. Wartym podkreślenia jest fakt, że jest to fundusz celowy, czyli taki, który można uruchomić wyłącznie na cel związany z ochroną środowiska. Jednak wiele z sygnalizowanych wyżej koniecznych do zrealizowania przedsięwzięć zarówno inwestycyjnych jak i bezinwestycyjnych np. edukacyjnych, można przy pomocy środków tego Funduszu wspomóc czy też zainicjować.

Pomimo zwiększonych dochodów, środki finansowe Gminnego Funduszu, przy wciąż rosnących potrzebach inwestycyjnych nie są w stanie zapewnić pokrycia kosztów realizacji zadań. Z tego też względu, zachodzi konieczność pozyskiwania dodatkowych źródeł finansowania. Takimi źródłami mogą być:

- NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

NFOŚiGW udziela pomocy finansowej w formie pożyczek i dotacji. Przedsięwzięcia realizowane przy udziale środków NFOŚiGW powinny odpowiadać celom polityki ekologicznej państwa oraz być zgodne z kryteriami i priorytetami określonymi przez Fundusz.

Lista programów (przedsięwzięć) priorytetowych obejmuje zadania z zakresu:

- ochrony wód,
- ochrony przyrody i krajobrazu,
- gospodarki wodnej,
- geologii i górnictwa,
- ochrony powietrza,
- edukacji ekologicznej,
- ochrony powierzchni ziemi,
- leśnictwa

Istnieje również możliwość dofinansowywania programów międzydziedzinowych obejmujących m.in.:

- prace badawcze i ekspertyzy
- wspieranie programów Czystszej Produkcji
- system przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska
- Państwowy Monitoring Środowiska
- profilaktyka zdrowotna dzieci z obszarów na których występują przekroczenia norm zanieczyszczenia środowiska.

Pożyczki

Dofinansowanie ze środków NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ, następuje na wniosek zainteresowanego. Wymagane jest udokumentowanie pełnego zbilansowania finansowania kosztów zadania oraz wywiązania się przez wnioskodawcę z obowiązku uiszczania opłat i kar, które stanowią dochód Narodowego Funduszu. Wysokość udzielonej pożyczki wynosi 50% kosztów przedsięwzięcia.

Dotacje

Dotacje mogą być udzielane m.in. na edukację ekologiczną, ochronę przed powodzią, kompleksowe programy badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, monitoring, ochronę przyrody i hodowlę lasów na obszarach szczególnej ochrony, zapobieganie i likwidację nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, profilaktykę zdrowotną dzieci.

- WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU

Środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają działania proekologiczne zgodnie z przyjętymi przez Radę Nadzorczą kryteriami i priorytetami. Również w tym przypadku te priorytety i kryteria muszą być zgodne z celami wyznaczonymi w polityce ekologicznej państwa.

Na zadania inwestycyjne Fundusz udziela pomocy w formie dotacji lub pożyczki samorządom lub jej jednostkom budżetowym. Natomiast innym podmiotom udziela tylko pożyczek. Wysokość udzielonej pomocy wynosi do 50 % kosztów projektu.

Pożyczki

Dofinansowanie ze środków WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ, następuje na wniosek zainteresowanego. Wymagane jest udokumentowanie pełnego zbilansowania finansowania kosztów zadania oraz wywiązania się przez wnioskodawcę z obowiązku uiszczania opłat i kar, które również dla Wojewódzkiego Funduszu stanowią dochód. Wysokość udzielonej pożyczki wynosi 50% kosztów przedsięwzięcia.

Dotacje

Dotacje mogą być udzielane m.in. na edukację ekologiczną, ochronę przed powodzią, kompleksowe programy badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, monitoring, ochronę przyrody i hodowlę lasów na obszarach szczególnej ochrony, zapobieganie i likwidację nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, profilaktykę zdrowotną dzieci.

Wysokość udzielonej pomocy wynosi najczęściej 50 % kosztów przygotowanego do realizacji projektu inwestycyjnego. Dla przedsięwzięć edukacyjnych lub związanych z przyrodążywioną, udział finansowy WFOŚiGW może być wyższy i dochodzić do 100 %..

- POWIATOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa powołała do życia powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dochód Powiatowego FOŚiGW stanowią głównie opłaty i kary za gospodarcze korzystanie ze środowiska. Zgodnie z w/w ustawą dochody funduszy stanowią:

- 10 % z tytułu składowanych odpadów
- 10 % wpływów z tytułu opłat i kar za pozostałe rodzaje gospodarczego korzystania ze środowiska i wprowadzania w nim zmian oraz szczególnego korzystania z wód i urządzeń wodnych.

Podział środków PFOŚiGW zakłada finansowanie zadań z zakresu:

- gospodarki odpadami
- gospodarki wodno-ściekowej
- ochrony powietrza

Wszystkie wyżej wymienione kierunki muszą spełnić dodatkowe wymaganie jakim jest likwidacja w przedsięwzięciu odpadów. Preferowane zadania przewidziane do dofinansowania ukierunkowane winny być na dofinansowane zadań znaczących lecz nie wymagających zaangażowania znacznych środków (np. przydomowe oczyszczalnie ścieków). Opracowanie przez gminy programu selektywnej zbiórki odpadów pozwoli na udział środków Powiatowego Funduszu przy wdrażaniu w/w programu. Dotyczy to także ochrony powietrza.

3. FUNDUSZE I PROGRAMY POMOCOWE

Z uwagi na formę udzielanego dofinansowania wyłącznie w formie dotacji, są najbardziej pożądanym przez każdego inwestora źródłem pozyskiwania kapitału na inwestycje. Wysokość dofinansowania kształtuje się na poziomie 10 - 30 % udziału w kosztach całkowitych, w wyjątkowych wypadkach może wynosić 50 a nawet 80 %. Najczęściej też finansowane przedsięwzięcia obejmują kwoty netto (bez podatku VAT, który to stanowi kwotę dodatkową, jaką należy przewidzieć jako koszt własny). Inwestorzy ubiegający się o dofinansowanie z funduszy programów pomocowych, obok określonej sumy uzyskują również dodatkowe ulgi w postaci: zwolnienia z podatku VAT do towarów i usług sfinansowanych ze środków tych instytucji, zwolnienia z cła w odniesieniu do sprzętu i urządzeń sprowadzanych z zagranicy, dotyczy to jednak prawie wyłącznie jednostek budżetowych utrzymywanych w całości z budżetu i innych organizacji tzw. *non profit*. Fundacje czy też programy pomocowe mają ściśle określone zakresy udzielanego dofinansowania związane z rodzajem dziedzin ochrony środowiska, którymi są zainteresowane. Zawsze więc należy zwrócić uwagę na wymagania wewnętrzne jakie ustalają te instytucje finansowe.

- EKO FUNDUSZ

EKO FUNDUSZ jest fundacją Skarbu Państwa powołaną w 1992 r. przez Ministra Finansów dla efektywnego zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu Polski na wspieranie przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska (tzw. eko konwersja długu). Dotychczas decyzję o eko konwersji polskiego długu podjęły Stany Zjednoczone, Francja, Szwajcaria, Włochy i Szwecja. Łączna kwota zarządzanymi środkami przeznaczonymi do wykorzystania w latach 1992-2010 wynosi 545 mln USD.

EkoFundusz udziela wsparcia finansowego w formie bezzwrotnych dotacji na zadania z zakresu:

- ograniczenia emisji gazów powodujących zmiany klimatu Ziemi,
- ochrony powietrza,
- zmniejszenia zanieczyszczenia Bałtyku,
- ochrony przyrody,
- gospodarki odpadami

Wysokość udzielonej dotacji dla jednostek organizacyjnych wynosi 20 do 30% kosztów projektu. W przypadku gdy inwestorem są władze samorządowe wysokość dotacji może pokryć 50 % kosztów zadania. Zadaniem Fundacji jest dofinansowywanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych uznanych za priorytetowe

przez społeczność międzynarodową w skali europejskiej, czy też globalnej. Ogranicza to w znacznym stopniu możliwość dofinansowania inwestycji o charakterze lokalnym, jednak w przypadkach kiedy lokalne przedsięwzięcia rozwiązują istotne, z punktu widzenia ochrony środowiska, zwłaszcza powiązane z oszczędnością energii i paliw kopalnych lub wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej, problemy, to wymiar powierzchniowy czyli np. wielkość gminy ma mniejsze znaczenie. W przygotowywaniu wniosków do tej Fundacji trzeba brać pod uwagę jej wewnętrzne, ustalone przez Radę Nadzorczą złożoną z przedstawicieli krajów, które podpisały z Polską umowę o ekokonwersji długów, postanowienia i kryteria.

- ISPA

Biorąc pod uwagę okoliczność wyczerpywania się tego programu w Polsce warunki z jego korzystania nie zostaną omówione.

Fundusze unijne kierowane do sektora ochrony środowiska dla Polski po akcesji do UE.

Fundusze Unii Europejskiej obejmują Fundusz Spójności oraz 4 fundusze strukturalne. Środki z Funduszu Spójności i z dwóch funduszy strukturalnych będą wykorzystywane na finansowanie projektów w sektorze ochrony środowiska. Wykorzystywanie dostępnych funduszy odbywać się będzie zgodnie z Podstawami Wsparcia Wspólnoty, które są uzgadniane z Komisją Europejską. Podstawy Wsparcia Wspólnoty negocjowane są na podstawie Narodowego Planu Rozwoju, wymienionych niżej strategii i planów oraz uzupełnień do sektorowych programów operacyjnych. Przygotowanie i wdrażanie projektów oraz ich finansowanie z poszczególnych funduszy odbywać się będzie na podstawie następujących dokumentów:

1. Fundusz Spójności
 - „Strategia wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004 - 2006”;
2. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF)
 - Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR);
 - Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Gospodarki (Przedsiębiorstw) (SPO WKP) na lata 2004 - 2006”. Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej Warszawa luty 2003 r.;
3. Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej
 - Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” (SPO RiMSŻiROW), Warszawa luty 2003r.;
4. Europejski Fundusz Społeczny
 - Nie jest wykorzystywany do finansowania przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska;
5. Finansowy instrument Sterowania Rybołówstwem
 - Nie jest wykorzystywany do finansowania przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska;

Obecnie trwają prace nad wypracowaniem dokumentów prawnych, planistycznych i organizacyjnych, a także systemu wdrażania projektów i wykorzystania środków z funduszy Unii Europejskiej.

Fundusz Spójności

Zastosowanie Funduszu Spójności

Głównym celem Funduszu Spójności w sektorze ochrony środowiska będzie wsparcie realizacji zadań inwestycyjnych władz publicznych, wynikających z dostosowania polskiego prawa do wymogów Unii Europejskiej. Wymieniony cel strategiczny realizowany będzie poprzez działania inwestycyjne w trzech dziedzinach:

1. Poprawa jakości wód powierzchniowych oraz polepszenie dystrybucji i jakości wody do picia. Priorytet ten będzie realizowany poprzez dwa następujące działania:
 - budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz kanalizacji sanitarnej i burzowej,
 - rozbudowa i modernizacja urządzeń uzdatniających wodę i sieci wodociągowej.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez:
 - Budowę zbiorników retencyjnych, zbiorników „suchych” i obwałowań i innych zabezpieczeń,
 - Zalesianie,
 - Renaturyzację cieków wodnych.
3. Racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi. Priorytet ten będzie realizowany poprzez trzy następujące działania:
 - budowa, rozbudowa i modernizacja składowisk odpadów komunalnych oraz tworzenie systemów recyklingu i utylizacji odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie, itp.),
 - tworzenie systemów zbiórki i utylizacji odpadów niebezpiecznych,
 - tworzenie systemów zagospodarowania osadów ściekowych,
 - rekultywacja terenów zdegradowanych przez przemysł i inne szkodliwe działania.
4. Poprawa jakości powietrza. Priorytet ten będzie realizowany poprzez dwa następujące działania:
 - modernizacja i rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych połączona z likwidacją „niskiej emisji” w strefach o znaczących przekroczeniach dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu,
 - konwersja palenisk domowych na rozwiązania przyjazne środowisku (głównie zamiana węgla na gaz, w okresie początkowym – eliminacja węgla niskiej jakości, przejście na paliwa bezdymne),
 - instalacje redukcji zanieczyszczeń w dużych zakładach energetycznego spalania paliw, przy zachowaniu reguł konkurencji i dopuszczalności pomocy państwa dla przedsiębiorców,
 - efektywne wykorzystanie energii i jej oszczędzanie, a także przedsięwzięcia zmierzające do szerszego wykorzystania alternatywnych źródeł energii (z biomasy, wiatru, geotermalna).

Zgodnie z postanowieniami Narodowego Planu Rozwoju, w latach 2004-2006 zobowiązania z Funduszu Spójności w obszarze ochrony środowiska wyniosą 1866,6 mln euro, a

dofinansowanie krajowe stanowi 809,6 mln Euro. Natomiast rzeczywiste płatności z Funduszu Spójności miałyby łącznie wynieść 849 mln euro; w r. 2004 – ok. 26 mln euro, w r. 2005 – ok. 295 mln euro, w r. 2006 – ok. 529 mln euro.

Kwota zobowiązań, które zostaną podjęte w ramach Funduszu Spójności, jest podzielona pomiędzy priorytety w proporcjach podanych tabeli.

Tabela . Podział środków z funduszu Spójności na priorytety w ochronie środowiska.

Lp.	Nazwa priorytetu	mln euro	%
1.	Poprawa jakości wód powierzchniowych, polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia oraz zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego	1 5489,2	82,9
2.	Racjonalizacja gospodarki odpadami i ochrona powierzchni ziemi	242,5	13,0
3.	Poprawa jakości powietrza	75,9	4,1
	Razem	1 866,6	100

Źródło: Strategia wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004 – 2006, str. 74

Podstawowe zasady wykorzystania środków z Funduszu Spójności

Zasady przygotowania i wdrażania projektów finansowanych z Funduszu Spójności są bardzo podobne do stosowanych w ramach funduszu ISPA.

Fundusz Spójności kierowany jest do sektorów ochrony środowiska i transportu. Projekty do finansowania powinny mieć wartość kosztorysową nie mniejszą niż 10 mln Euro. Udział środków z Funduszu Spójności w finansowaniu projektu nie powinien być większy niż 80 – 85 % kosztów kwalifikowanych. Pozostała część to środki krajowe z funduszy ochrony środowiska, wkład własny samorządów, a także kredyty komercyjne.

Na podstawie Strategii Wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006 przyjętej przez Komitet Integracji Europejskiej w dniu 14 lutego 2003 można określić kryteria wyboru inwestycji, które mogą uzyskać wsparcie z tego funduszu. Obok kryteriów ogólnych typu „zgodność z celami polityki ekologicznej UE”, czy zgodność z zasadami polityki ekologicznej UE typu: „zasada przezorności”, „zasada prewencji”, „zasada likwidowania zanieczyszczeń u źródła” czy „zasadą zanieczyszczający płaci” występują kryteria szczegółowe. Do grupy tych kryteriów zalicza się: „kryterium osiągnięcia standardów UE” oraz „kryterium stanu przygotowania przedsięwzięć”.

Na podstawie powołanych kryteriów NFOŚiGW (przy pomocy WFOŚiGW) przygotował oceny zgłoszonych projektów. Komitet Sterujący przy Ministrze Środowiska na podstawie tychże ocen rekomenduje Ministrowi Środowiska projekty do realizacji

Organizacja wdrażania projektów

Wdrażanie projektów finansowanych z Funduszu Spójności i stosowane zasady jego działania są bardzo podobne do działającego systemu dla funduszu ISPA. Może zostać on wykorzystany do wdrażania Funduszu Spójności.

Instytucja Zarządzająca - Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

Instytucją Zarządzającą i koordynującą Fundusz Spójności będzie MGPIPS. Instytucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za ogólne zarządzanie i koordynację Funduszu Spójności, sprawuje także nadzór nad całym systemem zarządzania i kontroli. Instytucja Zarządzająca jest także odpowiedzialna za kontakty z Komisją Europejską.

Instytucja Płatnicza – Ministerstwo Finansów

Funkcje instytucji płatniczej dla Funduszu Spójności będzie pełnił Departament Obsługi Funduszy Pomocowych w Ministerstwie Finansów (identycznie jak dla funduszu ISPA). Instytucja Płatnicza jest odpowiedzialna za certyfikację (poświadczenie) wydatków wobec Komisji Europejskiej, a także za zarządzanie finansowe i kontrolę wykorzystania funduszy.

Sektorowa Instytucja Zarządzająca – Ministerstwo Środowiska

Funkcje zarządzania poszczególnymi projektami realizowanymi w ramach Funduszu Spójności Ministerstwo Gospodarki oddeleguje do Ministerstwa Środowiska i odpowiednio do Ministerstwa Infrastruktury.

Instytucja Pośrednicząca I szczebla – NFOŚiGW

Jednostką wdrażającą, odpowiedzialną za przygotowanie i wdrożenie, projektów w sektorze ochrony środowiska będzie Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Instytucja pośrednicząca II szczebla - Fundusz Wojewódzki Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

W sektorze ochrony środowiska występują dwie instytucje pośredniczące zarządzania.

Beneficjent Końcowy (Odbiorca Końcowy) – Jednostka Samorządu Terytorialnego, przedsiębiorstwa komunalne, itp..

Instytucje wdrażające projekty, odbiorcy środków z Funduszu Spójności to Beneficjanci końcowi.

Komitet Monitorujący

Okresowy nadzór nad przygotowaniem i wdrażaniem projektów będzie sprawował Komitet Monitorujący Funduszu Spójności powołany przez Ministra Gospodarki. W skład Komitetu wejdą przedstawiciele wszystkich instytucji biorących udział w przygotowaniu i wdrażaniu projektów, a także Komisji Europejskiej.

System zarządzania finansowego i kontroli środków pochodzących z Unii Europejskiej jest bardzo zbliżony do wymagań stosowanych w funduszu ISPA. NFOŚiGW zna te wymagania i stosuje je w codziennej pracy przy wdrażaniu projektów.

Kompetencje instytucji pośredniczących

W zakresie programowania:

Weryfikacja wniosków składanych do Funduszu Spójności

W zakresie wdrażania:

1. Podpisywanie umów z Beneficjentami o wdrażaniu projektów;
2. Kontrola przedrealizacyjna projektów;
3. Weryfikacja dokumentacji przetargowej;
4. Wykrywanie nieprawidłowości i zgłaszanie ich do sektorowej instytucji zarządzającej;
5. Odzyskiwanie dokonanych niezależnych płatności od odbiorcy;
6. Nadzorowanie instytucji pośredniczących II szczebla;
7. Prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych o projektach finansowanych z Funduszu Spójności;
8. Przechowywanie dokumentacji związanej z realizacją projektu.

W zakresie zarządzania finansowego:

1. Weryfikacja wniosków o refundację (payment claims);
2. Przygotowanie deklaracji wydatków na podstawie wniosków o refundację;
3. Przekazywanie zweryfikowanych wniosków o płatność i deklaracji wydatków do Ministerstwa Środowiska;
4. Przechowywanie dokumentacji dotyczącej wniosków o refundację.

W zakresie monitoringu i sprawozdawczości:

1. Monitorowanie wdrażania projektów i dokonywanie wydatków, w tym:
 - Monitorowanie postępów rzeczowej realizacji projektów, w tym kontrole na miejscu budowy,
 - Monitorowanie finansowania projektów ze wszystkich źródeł;
2. Przygotowanie miesięcznego sprawozdania finansowego z realizacji projektu i przedkładanie go sektorowej instytucji zarządzającej
3. Przygotowanie 3 razy do roku z realizacji projektu (z dołączeniem kopii faktur oraz potwierdzeniem kwalifikowalności wydatków, jeśli nie zostały one wcześniej załączone do miesięcznych sprawozdań finansowych) i i przedkładanie go do sektorowej instytucji zarządzającej;

4. Przygotowanie raportu końcowego z realizacji projektu i przedkładanie go sektorowej instytucji zarządzającej.

Zadania NFOŚiGW jako instytucji pośredniczącej I stopnia

Zostały one określone w „Porozumieniu w sprawie przygotowania przedsięwzięć ochrony środowiska przeznaczonych do dofinansowania ze środków Funduszu Spójności” zawartego pomiędzy Ministrem Środowiska a NFOŚiGW 30 grudnia 2002 r. Z Porozumienia wynikają następujące obowiązki dla NFOŚiGW (art. 5):

1. Ocena przedsięwzięć pod względem efektu ekologicznego, wykonalności technicznej, ekonomicznej i finansowej;
2. Ocena przygotowania przedsięwzięć do realizacji;
3. Weryfikacja i ocena dokumentacji przygotowanej przez beneficjentów końcowych;
4. Kompletowanie dokumentów przedłożonych przez beneficjentów końcowych w sposób wymagany przez Komisję Europejską;
5. Sporządzanie sprawozdań z przygotowania przedsięwzięć do realizacji;
6. Prowadzenie działań promocyjno – informacyjnych;
7. Współpraca z beneficjentami w zakresie określonym „Porozumieniem ..”
8. Współpraca z Komisją Europejską i innymi instytucjami międzynarodowymi w zakresie określonym „Porozumieniem ..”
9. Przekazywanie do Ministra wniosków i niezbędnej dokumentacji wraz z opinią formalno – prawną i merytoryczną Narodowego Funduszu;
10. Udzielanie Komisji Europejskiej wyjaśnień i uzupełnień po przekazaniu wniosków przez Ministra.

Zadania Funduszu Wojewódzkiego jako instytucji pośredniczącej II stopnia:

Na mocy art. 15 Porozumienia zawartego z Ministrem Środowiska, Narodowy Fundusz przekazał część obowiązków funduszom wojewódzkim. Są one treścią paragrafu 2 „Porozumienia w sprawie przygotowania przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności” zawartego pomiędzy NFOŚiGW i funduszami wojewódzkimi i zaakceptowanego przez Ministra Środowiska. Należą do nich:

1. Informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach działania Funduszu Spójności o dostarczanie im niezbędnych dokumentów,
2. Przygotowanie wojewódzkiej listy potencjalnych przedsięwzięć,
3. Przekazanie listy wojewódzkiej do NFOŚiGW i jej ewentualnych aktualizacji,
4. Współpraca z NFOŚiGW przy przygotowaniu przedsięwzięć,
5. Wykonywanie sprawozdań w zakresie wykonywanych prac.

Ochrona środowiska w ZPORR

Realizacja projektów ekologicznych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego znajduje się w 2 priorytetach:

Priorytet 1: „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów”, który ukierunkowany jest na wsparcie regionalnej infrastruktury technicznej.

Priorytet 3: „Rozwój lokalny” dotyczący infrastruktury technicznej a także rewitalizacji miejskich i przemysłowych obszarów zdegradowanych.

W ramach priorytetu 1 znajduje się **działanie 2 – „Infrastruktura ochrony środowiska”**, którego celem jest ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód i gleb. W ramach priorytetu 3 znajduje się **działanie 2 – „Rewitalizacja obszarów zdegradowanych”**, które obejmuje dwa zasadnicze obszary:

- rewitalizacja społeczno – gospodarcza dzielnic miejskich,
- rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i powojсковych.

Zastosowanie ERDF do ochrony środowiska w ramach ZPORR

Infrastruktura ochrony środowiska (priorytet 1, działanie 2)

Działanie to dotyczące środowiska ma na celu ograniczenie ilości zanieczyszczeń w poszczególnych województwach przedostających się do powietrza, wód i gleb. W wyniku realizacji tak nakreślonego celu nastąpi poprawa jakości środowiska, a przez to podniesienie standardu życia mieszkańców i zwiększenie możliwości inwestycyjnych w szczególności w zakresie sektora usług (turystyka) i środowiskowo przyjaznego sektora przemysłu. Środki na wszystkie działania priorytetu 1 przedstawione są w tabeli.

Cele szczegółowe obejmują między innymi:

- dostarczenie mieszkańcom regionów wody do picia o odpowiednich parametrach fizyko-chemicznych,
- ograniczenie ilości nieczyszczonych ścieków komunalnych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych,
- zmniejszenie ilości wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń pyłowych i gazowych,
- ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na wody podziemne, powietrze atmosferyczne i gleby,
- wspieranie systemów informacyjnych ochrony środowiska, leśnictwa i monitoringu,
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

Tabela . Szacunkowy podział środków na działania realizowane w ramach priorytetu
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów
(w milionach euro w cenach z 1999 r.)

Działanie	Koszty ogółem	Ogółem wkład publiczny	Ogółem fundusze strukturalne (wyłącznie ERDF)	Ogółem krajowy wkład publiczny	Środki prywatne
	1=2+5	2=3+4	3	4	5
Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu drogowego	971,2	971,2	728,4	242,8	-
Infrastruktura ochrony środowiska	575,1	575,1	407,3	167,8	-
Regionalna infrastruktura badawczo-edukacyjna	198,2	183,2	137,4	45,8	15,0
Zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego	133,0	110,8	68,7	42,1	22,2
Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	172,0	110,0	82,5	27,5	62,0

Rozwój transportu miejskiego w aglomeracjach	358,0	358,0	179,0	179,0	-
Razem	2407,5	2308,3	1603,3	705,0	99,2

Źródło: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006, str.73.

W ramach działania pomoc z zasobów funduszy strukturalnych i budżetu państwa będzie udzielana przede wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego w powiązaniu z realizowanymi przez nie projektami rozwoju gospodarczego (projekty rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportowej, społeczeństwa informacyjnego i turystyki, projekty wsparcia regionalnych systemów pomocy dla firm produkcyjnych i usługowych, w tym sektora turystycznego oraz podnoszenia kwalifikacji siły roboczej). Wsparcie dla rozbudowy infrastruktury środowiskowej ma podstawowe znaczenie dla możliwości zmian strukturalnych na obszarach o dużym potencjale przyrodniczym oraz powodzenia procesów restrukturyzacyjnych na obszarach zdegradowanych.

W ramach działania wsparcie będą mogły uzyskać między innymi następujące typy inwestycji:

a) w zakresie ochrony wód powierzchniowych:

- modernizacja i budowa miejskich systemów wodociągowych oraz zakładów uzdatniania wody,
- likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków z miast oraz budowa i modernizacja istniejących systemów kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków o dużej wydajności na terenach miast,
- budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych, udostępnienie terenów na poldery oraz ochrona brzegów morskich,
- budowa i modernizacja niewielkich zbiorników retencyjnych i stopni wodnych, które pozwolą na gospodarcze wykorzystanie rzek (np. turystyka, rekreacja, hydroenergetyka) oraz ochrona środowiska i zmniejszenie zagrożenia powodziowego,

b) w zakresie ochrony powietrza:

- modernizacja i rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje do odsiarczania i odpylania spalin,
- przekształcenie istniejącego systemu opalania (obiekty publiczne) w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”,

c) w zakresie gospodarki odpadami:

- budowa i modernizacja istniejących oraz rekultywacja nieczynnych składowisk oraz likwidacja dzikich składowisk,
- wprowadzanie na szeroką skalę recyklingu oraz budowa zakładów unieszkodliwiania,

d) w zakresie wsparcia dla zarządzania ochroną środowiska:

- budowa baz danych o stanie środowiska,
- rozwój systemów informacji o środowisku,

- tworzenie systemów monitoringu środowiska, w tym reagowania na zagrożenia,
- rozwój z informatyzowanego systemu zarządzania leśnictwem,

e) w zakresie pozyskiwania odnawialnych źródeł energii:

- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i transportu energii odnawialnej, wytwarzanej z wykorzystaniem źródeł odnawialnych (energii wiatrowej i geotermalnej oraz ogniw słonecznych).

Oczekiwane rezultaty realizacji tego działania obejmują m.in.:

- zwiększenie udziału wody o odpowiedniej jakości w stosunku do zapotrzebowania,
- zwiększenie objętości oczyszczanych ścieków komunalnych we wszystkich województwach, w szczególności w województwach Polski wschodniej i południowej,
- zmniejszenie objętości powstających ścieków i poprawę systemu ich oczyszczania,
- wzrost liczby obsługiwanych przez kanalizację mieszkańców miast,
- zwiększenie powierzchni terenów zalewowych oraz długości wałów przeciwpowodziowych na obszarach zagrożonych powodzią,
- zmniejszenie ilości odprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń,
- ograniczenie emisji ze źródeł prywatnych i komunalnych, w szczególności na terenach atrakcyjnych przyrodniczo (niska emisja),
- zmniejszenie ilości odpadów składowanych na składowiskach odpadów,
- zwiększenie liczby wysypisk spełniających normy unijne,
- powstanie baz danych o środowisku,
- ułatwienie dostępu do informacji o środowisku,
- zwiększenie stopnia udziału energii odnawialnej w zużyciu ogółem nośników energii.

Zadania realizowane w ramach ZPORR, będą zharmonizowane z projektami wdrażanymi w ramach Funduszu Spójności i będą zgodne z wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi programami ochrony środowiska i planami gospodarki odpadami. Beneficjentami końcowymi w ramach działania będą przede wszystkim samorządy wojewódzkie, samorządy powiatowe oraz samorządy gminne. Identyfikacja projektów będzie dokonywana na poziomie regionalnym w 16 województwach, a ich akceptacja będzie podlegała ocenie z punktu widzenia zgodności z zapisami ZPORR, Uzupełnienia Programu oraz działaniami prowadzonymi w ramach sektorowych programów operacyjnych i Funduszu Spójności.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (priorytet 3, działanie 2)

Integralną cechą projektów rozwoju lokalnego jest kompleksowe podejście do zagadnienia rewitalizacji społeczno-gospodarczej obszarów zdegradowanych i występowania przemysłów tradycyjnych. W ramach działania będą realizowane projekty inspirujące rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz projekty przywracające obiektom i terenom zdegradowanym utracone funkcje społeczno-gospodarcze. Projekty te będą polegały głównie na:

- rewitalizacji społeczno-gospodarczej i odnowie dzielnic mieszkaniowych w miastach,

- rewitalizacji obiektów i terenów przemysłowych i powojсковych (dzielnic dotkniętych zjawiskami patologii społecznej).

Środki dla wszystkich działań priorytetu 3 „Rozwój lokalny” przedstawiono w tabeli.

Tabela. Szacunkowy podział środków na działania realizowane w ramach priorytetu Rozwój lokalny (w milionach Euro w cenach z roku 1999)

Działanie	Koszty ogółem	Ogółem wkład publiczny w ramach działania	Ogółem fundusze strukturalne	Ogółem krajowy wkład publiczny	Środki prywatne
	1=2+5	2=3+4	3	4	5
Infrastruktura lokalna	673,3	673,3	504,9	168,4	0,0
Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	205,0	185,0	138,8	46,2	20,0
Razem	878,3	858,3	643,7	214,6	20,0-

Źródło: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006, str.95.

Rewitalizacja miast i dzielnic miast ma na celu ożywienie gospodarcze i społeczne, w tym także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego tych obszarów poprzez wsparcie kompleksowych projektów działań technicznych, takich jak remonty, modernizacja infrastruktury podstawowej oraz renowacja zabudowy, w tym poszczególnych obiektów służących działaniom z zakresu kultury o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym. Projekty dotyczące rewitalizacji miast i dzielnic miast, które wykorzystują doświadczenia Inicjatywy Wspólnotowej URBAN realizowane w ramach ZPORR będą wdrażane w powiązaniu z projektami z zakresu ożywienia gospodarczego oraz rozwiązywania problemów społecznych współfinansowanymi z zasobów ESF w ramach sektorowego programu operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.

3.2 Organizacja wdrażania projektów dla ZPORR

Instytucja Zarządzająca: Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej

Instytucją Zarządzającą dla ZPORR jest Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Instytucja Pośrednicząca: Urząd Wojewódzki i Marszałkowski

Urzędy Wojewódzkie i Urzędy Marszałkowskie są Instytucjami Pośredniczącymi.

Beneficjenci Końcowi:

Jednostki samorządu terytorialnego gminy, powiaty, województwa lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne (np. spółki prawa handlowego z udziałem ww. jednostek samorządu terytorialnego), związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego inne jednostki publiczne.

Identyfikacja projektów będzie dokonywana na poziomie regionalnym w 16 województwach, a ich akceptacja będzie podlegała ocenie z punktu widzenia zgodności z celami ZPORR, Uzupełnienia Programu oraz działaniami prowadzonymi w ramach sektorowych programów operacyjnych.

Ochrona środowiska w SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw

Projekty ekologiczne w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Gospodarki (SPO - WKG) znajdują się w **Priorytecie 2 „Wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających na Jednolitym Rynku Europejskim”**. W ramach tego priorytetu realizowane będą 4 działania, a ostatnie z nich ukierunkowane jest na wsparcie proekologicznych inwestycji przedsiębiorstw: **działanie 4 „Wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska”**. Celem działania jest dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów dyrektyw Unii Europejskiej w obszarach: ochrona powietrza, ochrona wód i gospodarka odpadami.

SPO – WKP nie koncentruje się bezpośrednio na zagadnieniach środowiskowych – nie to jest jego głównym celem. Jednak w programie przewidziano jedno obszerne działanie obejmujące wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska.

Celem działania 4 priorytetu 2 jest pomoc przedsiębiorstwom w dostosowaniu do wymogów wybranych dyrektyw UE w obszarach:

- ochrona powietrza,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami.

Zastosowanie ERDF do ochrony środowiska w środowiska w ramach SPO WKP

W myśl zasad zrównoważonego rozwoju wzrost gospodarczy powinien odbywać się z uwzględnieniem właściwego oddziaływania na stan środowiska naturalnego. Współczesne podejście do ochrony środowiska wymusza tworzenie i wdrażanie nowych technik i technologii, przede wszystkim takich, które przyczyniają się do eliminacji zanieczyszczeń u źródła. Zastosowanie takich technologii jest podwójnie korzystne, z jednej strony zmniejsza presję na środowisko wywieraną przez przedsiębiorstwo, a z drugiej obniża koszty działalności przedsiębiorstwa, zarówno poprzez obniżenie poziomu nakładów na produkcję, jak i poprzez obniżenie wydatków na opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska lub ewentualne kary za jego niszczenie.

Unijne wymagania w zakresie ochrony środowiska wobec przedsiębiorstw przemysłowych, zawarte w dyrektywach oznaczają konieczność poniesienia ogromnych wydatków inwestycyjnych. Dla tych podmiotów, które nie wdrożą ekologicznych procedur do momentu wygaśnięcia wynegocjowanych okresów przejściowych, oznaczać to będzie konieczność zakończenia działalności produkcyjnej. Ograniczone możliwości przedsiębiorstw w zakresie finansowania inwestycji proekologicznych stanowią barierę dla podejmowania tego typu przedsięwzięć.

W związku z powyższym w ramach działania 4 przewiduje się następujące typy inwestycji:

1. Inwestycje dostosowujące instalacje do wymagań ochrony środowiska, wynikające z konieczności uzyskania pozwolenia zintegrowanego,
2. Realizacja zadań przyczyniających się do ograniczania emisji przemysłowych do atmosfery, wprowadzanie najlepszych dostępnych technik w zakresie ochrony środowiska, ograniczenie emisji z grupy metali ciężkich i trwałych substancji organicznych (zgodnie z wymogami Dyrektywy 2001/80/WE w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych źródeł spalania paliw);
3. Realizacja inwestycji i programów przyczyniających się do rozwiązywania problemów odpadów przemysłowych i niebezpiecznych (zgodnie z wymogami Dyrektywy 75/442/EWG w sprawie odpadów – tzw. dyrektywy ramowej, Dyrektywy 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych oraz Dyrektywy 96/59/WE w sprawie usuwania PCB/PCT);
4. Inwestycje związane z budową przemysłowych oczyszczalni ścieków (zgodnie z Dyrektywą 76/464/EWG w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje odprowadzane do środowiska wodnego oraz dyrektyw „córek”).

Wskaźniki osiągnięć dla tego działania obejmują korzyści środowiskowe (zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, zagospodarowanie odpadów przemysłowych, poprawę wód powierzchniowych i podziemnych wskutek zmniejszenia ilości nieoczyszczonych ścieków trafiających do środowiska) oraz zachowanie miejsc pracy w przedsiębiorstwach, które dzięki poczynionym inwestycjom nie musiały zakończyć działalności.

W ramach SPO WKP przewidziano działania związane z doradztwem dla przedsiębiorców (np. w zakresie systemów zarządzania środowiskowego), można zatem mieć nadzieję, że część działań przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej.

Organizacja wdrażania projektów (SPO WKP - Działanie 4, priorytet 2)

Instytucja Zarządzająca: Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej

Instytucją Zarządzającą dla SPO WKP jest Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, a w jego ramach Departament Zarządzania Programem Wzrost Konkurencyjności Gospodarki.

Instytucja płatnicza: Ministerstwo Finansów
Instytucją Płatniczą jest Departament Obsługi Funduszy Pomocowych w Ministerstwie Finansów.

Instytucja Pośrednicząca: Ministerstwo Środowiska
Ministerstwo Środowiska będzie Instytucją Pośredniczącą dla odpowiedniego priorytetu i działania.

Beneficjent Końcowy: NFOŚiGW pełniący funkcje Instytucji Wdrażającej
Narodowy Fundusz będzie tzw. Beneficjentem Końcowym działania 2.4 SPO WKP.

Beneficjanci Ostateczni: Przedsiębiorstwa

Natomiast beneficjentami ostatecznymi są przedsiębiorstwa, które dokonywać będą inwestycji w zakresie ochrony środowiska. Do ich głównych zadań należeć będzie przedkładanie wniosków na realizację projektów do Instytucji Pośredniczącej, realizacja projektów lub zlecanie ich realizacji wykonawcom.

Komitet sterujący SPO WKP

Komitet sterujący wyborem projektów powołany zostanie przez Instytucję Zarządzającą, czyli Ministra Gospodarki z zachowaniem zasady partnerstwa. W skład Komitetu sterującego wchodzi przedstawiciele:

- Instytucji Zarządzającej,
- Instytucji Pośredniczących (Ministerstwa Środowiska, ..)
- Instytucji Płatniczej,
- Jednostki monitorująco – kontrolnej fundusz ERDF,
- Przedstawiciele ministerstw właściwych ze względu na zakres działań,
- Przedstawiciele partnerów społeczno – gospodarczych.

Europejski fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EAGGF)

Sektorowy Program Operacyjny - Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich, finansowany z sekcji orientacji EAGGF
Działania związane z ochroną środowiska w ramach tego programu to:

Priorytet I : Wspieranie zmian i dostosowań w rolnictwie,
Działanie 1: Inwestycje w gospodarstwach rolnych
Działanie 6: Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi.

Priorytet II: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich,
Działanie 3 : Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem.

Priorytet III: Rozwój i dostosowanie do norm WE przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych,
Działanie 1: Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych.

Projekty ekologiczne w ramach **Priorytetu II** – „Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich” Sektorowego Programu Operacyjnego “Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” dotyczą rozwoju i ulepszania infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem.

W ramach niniejszego priorytetu realizowane będą następujące działania:

- Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego;
- Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów;
- Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem;
- Przywracanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego naturalną katastrofą i/lub pożarem oraz wprowadzenie odpowiednich instrumentów zapobiegawczych.

Działania te mają wpływ na tworzenie warunków zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich m. in. poprzez poprawę konkurencyjności obszarów wiejskich jako miejsca zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej przyczynią się do polepszenia warunków życia i pracy na obszarach wiejskich. Uatrakcyjnieniu terenów wiejskich służyć będzie także działanie *Odnowa wsi i zachowanie wiejskiego dziedzictwa kulturowego*. Realizacja projektów z tego zakresu będzie poprzedzona określeniem lokalnych strategii rozwojowych, co wpłynie na wzmocnienie zdolności współpracy partnerów lokalnych i pozwoli na skoordynowanie – w dłuższym okresie – działań na danym terenie.

W ramach niniejszego działania wspierane będą małe projekty mające na celu polepszenie dostępu przedsiębiorców i wiejskich gospodarstw domowych do infrastruktury technicznej. Działanie to przyczyni się do poprawy warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej (w tym rolniczej) na terenach wiejskich, co sprzyjać będzie wielofunkcyjnemu rozwojowi obszarów wiejskich. Realizowane z ramach tego działania indywidualne projekty będą miały charakter uzupełniający w stosunku do inwestycji większej skali, przeprowadzanych w oparciu o współfinansowanie ze środków ERDF.

Pomocą finansową mogą zostać objęte koszty:

- budowy lub modernizacji dróg wewnętrznych, w tym dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, nie zaliczanych do żadnej z kategorii dróg publicznych;
- budowy lub modernizacji indywidualnych systemów zaopatrzenia w wodę wraz z uzdatnianiem;
- budowy lub modernizacji lokalnych lub indywidualnych systemów kanalizacyjnych nie włączonych w system sieci kanalizacyjnych;
- zakresie budowy lub modernizacji urządzeń zaopatrzenia w energię, w tym ze źródeł skojarzonych i odnawialnych;
- instalacji indywidualnych stałych łącz internetowych.

Dostępne środki z wymienionych funduszy wraz ze środkami krajowymi stanowiącymi uzupełniający wkład finansowy strony Polskiej przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela. Środki kierowane do sektora ochrony środowiska z poszczególnych funduszy Unii Europejskiej w mln euro.

Pozycja	Fundusz, program	Środki z UE	Środki krajowe
I.	Fundusz Spójności	1 886,6	809,6
II.	ERDF, ZPORR, Priorytet 1, działanie 2	407,3	167,8
II.	ERDF, ZPORR, Priorytet 3, działanie 3	138,8	66,2
III.	ERDF, SPO WKP, Priorytet 2, działanie 4	160,0	ok. 55,0
IV.	EAGGF, SPO (Priorytet, 1 działanie 1)	469,0	253,0
	Razem	3 234,7	1394,1,0

Uwaga: Środki z funduszu EAGGF w pozycjach IV podawane są szacunkowo.

Przed złożeniem wniosku o dofinansowanie z ERDF należy zarejestrować swój wniosek w bazie danych **Internetowym Systemie Ewidencji Kart Projektów (ISEKP)** na adres internetowy: <http://isekp.mg.gov.pl>. Baz ta pełni rolę informacyjną na temat liczby i jakości

projektów. Wybór projektów do dofinansowania jest dokonywany ostatecznie przez panel ekspertów dla Regionalnego Komitetu Sterującego, który przedkłada Zarządowi Województwa ostateczne rekomendacje. Kończącą decyzję finansową podejmuje Zarząd Województwa, a umowy finansowe z beneficjentami podpisuje wojewoda.

4. BANKI

- BANK OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z przyjętą formułą jest uniwersalnym bankiem specjalizującym się w kredytowaniu zadań z zakresu ochrony środowiska. Jest bankiem, w którym znaczącą ilość akcji posiada Narodowy fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dlatego też w tym banku można podpisać umowę z dopłatą do odsetek wykonywaną przez Narodowy Fundusz. Wśród podmiotów podejmujących realizację zadań z zakresu ochrony środowiska szczególną rolę odgrywają jednostki samorządu terytorialnego. Jednostki te od początku działalności BOŚ są jednym z najważniejszych partnerów biorących udział w finansowaniu inwestycji proekologicznych.

W ostatnim czasie uruchomiono 5 linii kredytowych na dofinansowywanie zadań z tego właśnie zakresu, tj.:

- kredyty na przedsięwzięcia z zakresu zagospodarowania odpadów stałych - kwota kredytu do 500.000 zł
- realizacja przedsięwzięć z zakresu budowy małych oczyszczalni ścieków - kwota kredytu do 100.000 zł
- budowa kanalizacji sanitarnej - kwota kredytu do 500.000 zł
- kredyty na przedsięwzięcia z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii - kwota kredytu do 200.000 zł
- kredyty na przedsięwzięcia z zakresu ograniczenia emisji spalin z komunikacji masowej na terenach uzdrowiskowych poprzez dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego kwota kredytu do 150.000 zł

Wymienione kwoty kredytów stanowią 50 % wartości przedsięwzięcia.

Z uwagi na stosunkowo niskie oprocentowanie (ok. 7% w stosunku rocznym) kredyty wydają się być stosunkowo atrakcyjne zarówno dla podmiotów gospodarczych jak i jednostek samorządu terytorialnego.

- EUROPEJSKI BANK ODBUDOWY I ROZWOJU

00-697 Warszawa, Al. Jerozolimskie 65/79
tel. (022) 630-72-75
fax. (022) 630-65-51

Źródłem funduszu jest Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR), który jest międzynarodową instytucją specjalnie powołaną, aby wspierać kraje Europy Środkowej i Wschodniej w ich dążeniach do osiągnięcia gospodarki rynkowej. Wśród 59 udziałowców znajdują się zarówno kraje z tego regionu jak i innych części świata. Udziałowcami są także Unia Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny. Wartość funduszu wynosi 8,7 mld ECU (wartość aktywów ogółem). Preferowanym przedmiotem inwestycji jest: ochrona środowiska, usługi komunalne oraz inwestycje infrastrukturalne, wykorzystywanie energii, rozwój małych

i średnich przedsiębiorstw, transport, restrukturyzacja i prywatyzacja przedsiębiorstw. Udział w przedsięwzięciu wynosi do 35%, minimalna wartość inwestycji wynosi 5 mln ECU, a maksymalna wartość inwestycji jest do negocjacji. Przy wyborze projektu Bank upewnia się czy finansowane przedsięwzięcie może przynieść tzw. efekt mnożnikowy, czyli np. przynosić całkowite korzyści dla lokalnej gospodarki lub ulepszenie infrastruktury.

Zwykle EBOR nie finansuje zakupu istniejących akcji, czy też nowych emisji.

- BANK ŚWIATOWY

00-193 Warszawa, ul. Stawki 2

te. (022) 635-05-53

fax. (022) 635-98-57

POŻYCZKI

Pożyczkobiorcą są jednostki rządowe, instytucje państwowe, lub prywatne, przedsiębiorstwa. Przedmiotem udzielania pożyczek jest: ochrona środowiska, reforma systemu energetyki, odbudowa podstawowej infrastruktury, poprawa systemu zabezpieczeń socjalnych, wsparcie dla rozwoju sektora prywatnego, odbudowa stabilizacji makroekonomicznej i wzmocnienie wiarygodności kredytowej.

Okres udzielania pożyczek wynosi maksymalnie 17 lat. Kwota pożyczki na projekt jest do negocjacji, jak również kwota pożyczki na pożyczkobiorcę. Natomiast maksymalny udział w finansowaniu całości nakładów inwestycyjnych wynosi 70%. Minimalny udział środków własnych pożyczkobiorcy oraz maksymalna liczba transz pożyczki jest do negocjacji. Koszt kredytu dla pożyczkobiorcy:

- oprocentowanie:
 - zmienne (6,98%, w tym marża Banku 0,5%), w zależności od kosztu pozyskania kapitału, który jest niższy niż w bankach komercyjnych i ustala się w okresach półrocznych – przeznaczone jest tylko dla kredytów konsorcjalnych;
 - zmienne, w zależności od 6-miesięcznej stawki LIBOR lub innej analogicznej plus marża pobierana na rynku eurowalutowym plus marża Banku 0,5%;
 - stałe, w zależności od 6-miesięcznej stawki LIBOR lub innej analogicznej plus marża Banku 0,5% plus składka ubezpieczeniowa ryzyka rynkowego plus marża pobierana na rynku eurowalutowym.

Ze względu na to, że Bank pożycza pieniądze wyłącznie podmiotom o dobrej kondycji finansowej, Pożyczkobiorca dostaje zniżkę dzięki której i oprocentowanie banku kształtuje się poniżej lub na poziomie stawki LIBOR lub innej analogicznej, nie stosuje się zadłużenia przedterminowego oraz prowizji administracyjnej, prowizja od zaangażowania – 0,75% od niewykorzystanej kwoty kredytu (jednak wszyscy kredytobiorcy dostają 0,5% redukuje się i dlatego prowizja praktycznie wynosi 0,25%).

Maksymalna karencja spłaty rat wynosi 5 lat. Rozkład spłat w czasie: raty półroczne. Zabezpieczenie to gwarancja rządowa. Dodatkowe wymagania Banku Światowego to: każda inwestycja powinna spełniać krajowe normy ochrony środowiska oraz normy wynikające ze specjalnych procedur banku Światowego, pożyczkobiorca ponosi całkowitą odpowiedzialność za realizację inwestycji.

5. AGENCJE

- AGENCJA RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30
tel. (022) 623-22-72, 623-13-71
fax. (022) 623-26-54

UDZIAŁ W FINANSOWANIU INWESTYCJI INFRASTRUKTURALNYCH

Wnioskodawcą jest Zarząd Gminy. Przedmiotem udzielenia pomocy jest budowa wodociągów i kanalizacji na terenach wiejskich (w tym: stacji uzdatniania wody i oczyszczania ścieków). Źródłem finansowania pomocy jest pożyczka Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (Bank Światowy). Maksymalny okres udzielania pomocy to 1 rok. Maksymalny udział w finansowaniu całości nakładów to:

- 25-35% kosztu budowy wodociągu w zależności od poziomu zwodociągowania gminy.
- do 40% kosztu budowy kanalizacji.

Minimalny udział środków własnych wnioskodawcy przy budowie wodociągów:

- 65% dla gmin zaliczonych do Grupy I przy minimalnym udziale mieszkańców w wysokości 20%
- 70% dla gmin zaliczonych do Grupy II przy minimalnym udziale mieszkańców w wysokości 25%
- 75% dla gmin zaliczonych do Grupy III przy minimalnym udziale mieszkańców w wysokości 30%

przy budowie kanalizacji:

- 60% całkowitego kosztu budowy (w tym minimalny udział mieszkańców danej wsi nie mniejszy niż 10 % kosztów budowy).

Dodatkowymi wymaganiami Agencji jest to, że inwestycja powinna obejmować swym zasięgiem całą wieś, a nie tylko pojedyncze gospodarstwo, do kosztów budowy zalicza się koszt materiałów i urządzeń oraz robót budowlano-montażowych i instalacji z wyjątkiem kosztów wstępnych i przygotowawczych, przy ustalaniu kosztów budowy brana jest pod uwagę wartość ustalana w trakcie przetargu.

- AGENCJA ROZWOJU KOMUNALNEGO

00-557 Warszawa , Al. Ujazdowskie 19
tel. (022) 628-28-90, 628-78-40
fax. (022) 622-54-95

POMOC KONSULTINGOWA (DORADZTWO) ORAZ SZKOLENIA

Wnioskodawcą są gminy, przedsiębiorstwa komunalne, banki i firmy konsultingowe działające na rzecz gmin. Przedmiotem udzielania pomocy są: zaopatrzenie w wodę, usuwanie i oczyszczanie ścieków, transport zbiorowy, budowa i napraw dróg, usuwanie i unieszkodliwianie odpadów, systemy elektroenergetyczne i gazownicze, zaopatrzenie w energię ciepłą, urządzenie terenów zielonych. Źródłem finansowania pomocy jest Unia

Europejska (program Phare), USAID (Amerykańska Agencja Rozwoju Międzynarodowego). Maksymalny udział w finansowaniu całości nakładów wynosi 100%.

- POLSKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO

00-503 Warszawa , ul. Żurawia 4A
tel. (022) 693-54-53, 629-28-88
fax.(022) 693-54-06, 621-33-04

DOTACJE

Wnioskodawcą są władze lokalne oraz samorządowe instytucje gospodarcze związane z rozwojem regionalnym. Przedmiotem udzielania pomocy są: budowa, rozbudowa, unowocześnienie itp. infrastruktury wpływającej na rozwój gospodarczy gminy lub kilku gmin razem (np. wodociągi, kanalizacje, oczyszczalnie ścieków, zakłady przerobu odpadów, doprowadzanie energii elektrycznej, drogi, centra przemysłowe, inkubatory przedsiębiorczości). Źródłem finansowania pomocy jest Unia Europejska (Program Phare-RAPID- końcowa faza projektu). Kwota pomocy na projekt wynosi minimum 20 tys. ECU, a maksymalna 300 tys. ECU. Maksymalny udział w finansowaniu całości nakładów wynosi 50%.

6. INNE PROGRAMY W OCHRONIE ŚRODOWISKA

- UMBRELLA

Projekt UMBRELLA – „Wdrażanie systemów jakości i zarządzania środowiskowego” to wspólny program ONZ, Rządu Japonii, Komisji Europejskiej i Rządu Polskiego. Program ten działa od 1997 r. Oferuje pomoc konsultingową i szkolenia w zakresie: zarządzania jakością (ISO 9000) i zarządzania środowiskowego (ISO 14000).

Klientami programu mogą być przedsiębiorstwa, samorządy terytorialne oraz inne organizacje. Celem usług programu jest wprowadzenie zmian zarządzania u odbiorców, które spowodują zwiększenie produktywności, poprawę jakości i obniżenie kosztów.

- NARODOWA FUNDACJA OCHRONY ŚRODOWISKA

(091) 4333913 4345563 4489960
70-402 Szczecin ul. Kaszubska 59/6 tel. (+48)(91) 4333-913; 4480-404; 4489-960 ; fax 4330529 tel kom. 0601 720552; 0601 720565; 0601 720577 także 02-078 Warszawa, Krzywickiego 9 tel./fax (48 22) 825 14 28, 825 21 27

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska została utworzona w grudniu 1988 roku. Wśród założycieli znaleźli się działacze ekologiczni, dziennikarze i menadżerowie przejęci wspólną troską o stan środowiska przyrodniczego w naszym kraju. W gronie inicjatorów znalazły się również proekologiczne organizacje społeczne i duże jednostki gospodarcze. NFOŚ jest niezależną organizacją pozarządową powołaną do życia zgodnie z Ustawą Sejmową o Fundacjach i posiada osobowość prawną na podstawie rejestracji sądowej z dnia 9 marca 1989 roku. Statut Fundacji został zaaprobowany przez Ministra Ochrony Środowiska,

Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz przez Ministra Finansów. Organami władzy w Fundacji są Rada Fundatorów i Zarząd Fundacji. Obecnie w Fundacji zatrudnionych jest około 200 osób pracujących w Zarządzie oraz 9 zakładach rozlokowanych w różnych miastach Polski.

W myśl zapisów statutu, Fundacja, w ramach bieżących czynności, koncentruje swój cały potencjał merytoryczny i organizacyjny na następujących działaniach:

- inicjowaniu i realizacji we własnym zakresie ważnych z punktu widzenia ochrony środowiska projektów i programów,
- wspieraniu cennych inicjatyw ekologicznych zgłaszanych do Fundacji,
- udzielaniu konsultacji i porad merytorycznych wszystkim zainteresowanym zgłaszającym się do biur Fundacji,
- nawiązywaniu współpracy z organizacjami i instytucjami krajowymi i zagranicznymi zainteresowanymi działaniami w sferze ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem samorządów lokalnych wszystkich szczebli,
- zapewnieniu środków finansowych na realizację zadań statutowych i utrzymaniu struktur organizacyjnych NFOS,
- stworzeniu warunków organizacyjnych i technicznych do wykonywania takich usług w zakresie ochrony środowiska.

- REGIONALNE CENTRUM EKOLOGICZNE na EUROPE ŚRODKOWĄ i WSCHODNIĄ

Regionalne Centrum Ekologiczne na Europę Środkową i Wschodnią (REC) jest bezstronną, neutralną, niekomercyjną organizacją. Misją REC jest wspomaganie w rozwiązywaniu problemów ochrony środowiska w Europie Środkowej i Wschodniej. Centrum realizuje swoją misję, wspierając współpracę pomiędzy organizacjami pozarządowymi, rządami, biznesem i innymi podmiotami działającymi w ochronie środowiska poprzez wspomaganie swobodnej wymiany informacji oraz udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony środowiska. REC ma główną siedzibę na Węgrzech, w Szentedre i biura krajowe w każdym kraju beneficjencie czyli: Albanii, Bułgarii, Bośni i Hercegowinie, Chorwacji, Czechach, Estonii, Jugosławii, Litwie, Łotwie, Macedonii, Polsce, Rumunii, Słowacji, Słowenii i Węgrzech.

Adres biura: Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe

Ady Endre 9 – 11, 2000 Szentedre, Hungary tel. (36 – 26) 311199, fax (36 – 26) 311294 e-mail: info@rec.org internet <http://www.rec.org/>.

- REGIONALNE CENTRUM EKOLOGICZNE na EUROPE ŚRODKOWĄ i WSCHODNIĄ

– biuro w Polsce

działa od 1992 roku, od początku towarzysząc formowaniu się Porozumienia na Rzecz Ochrony Mokradeł, pełniąc rolę „skrzynki kontaktowej”. Stara się dopasować ofertę REC do aktualnej sytuacji naszego kraju. Oprócz wdrażania programów koordynowanych przez centralę REC, rozwija także programy krajowe. Celem działań jest wspieranie współpracy pomiędzy różnymi grupami interesu związanymi z ochroną środowiska.

Adres biura: Polskie Biuro Regionalnego Centrum Ekologicznego na Europę Środkową i Wschodnią ul. Żurawia 32/34 lok. 18 00 – 515 Warszawa tel. (0 22) 6293665, fax (022) 6299352 e- mail: recpl@perynet.pl internet www.rec.org/rec-poland/

- GLOBAL ENVIRONMENT FUND

1201 New York Avenue, NV,Suite 220
Washington, DC 2005
Tel. (0-01-202) 789-45-00
Fax (0-01-202) 789-45-08

Źródłem funduszu są kapitały prywatne. Wartość funduszu wynosi 140 mln USD (planuje się do końca 1996 roku zwiększyć wartość Funduszu do 250 mln USD). Preferowanymi przedmiotami inwestycji są: czyste źródła energii, branża sanitarna, dystrybucja gazu, inne infrastrukturalne przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska. Udział w przedsięwzięciu wynosi mniej niż 50%, minimalna wartość inwestycji wynosi 2 mln USD, natomiast maksymalna wartość inwestycji ok. 10 mln. USD. Co do ilości inwestycji w portfelu to występuje bardzo dużo projektów, zwłaszcza dotyczących energooszczędności, ochrony wód oraz zagospodarowania odpadów na rynkach o zwiększonym ryzyku (Ameryka Łacińska, Azja, Europa Wschodnia).

GEF realizuje inwestycje kapitałowe dotyczące projektów infrastrukturalnych ochrony środowiska oraz przedsiębiorstw nastawionych na ochronę środowiska na rynkach o zwiększonym ryzyku. GEF preferuje wspólne inwestowanie z doświadczonymi firmami inwestycyjnymi.

Nazwa Programu	Projekt GEF „Zamiana ogrzewania węglowego na gazowe”
Cel	Obniżenia emisji gazów szklarniowych, a w szczególności dwutlenku węgla poprzez modernizację małych i średnich kotłowni polegającej na zamianie paliwa węglowego na gazowe, promowanie nowoczesnych technologii oraz zastosowanie nowoczesnych energooszczędnych rozwiązań w nowych budynkach mieszkalnych.
Przeznaczenie	Środki przeznaczone na instalację energooszczędnych urządzeń grzewczych i wszelkich innych podnoszących sprawność energetyczną.

7. FUNDUSZE LEASINGOWE

- EUROPEJSKI FUNDUSZ LEASINGOWY Sp. z o.o.

51-124 Wrocław , ul. Kamieńskiego 57
tel. (071) 72-66-01, 72-63-38, 72-63-41
fax. (071) 72-64-65, 72-64-72

Europejski Fundusz Leasingowy (EFL) posiada duże doświadczenie w świadczeniu usług leasingowych. Jego udział w polskim rynku leasingowym wynosi ok. 19%, a udział

mierzony ilością zawieranych umów wynosi ponad 30%. Sieć przedstawicielstw terenowych (23) oraz podległych im ekspozytur obejmuje cały kraj. Z EFL współpracuje około 5 000 firm. Kapitał własny wynosi 201,6 mln PLN. Przedmiotami leasingu są: środki transportu, maszyny i urządzenia, komputery i sprzęt biurowy. EFL jest zainteresowany finansowaniem maszyn i urządzeń służących ochronie środowiska. Leasingobiorcy to podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Zainteresowanie Funduszu ochroną środowiska jest bardzo duże. Oferowane warunki finansowania:

Leasing operacyjny

1. Wpłata początkowa – od 10 % wartości oferowanej sprzętu
2. Depozyt gwarancyjny nie mniej niż 5 % (do negocjacji)
3. Czas trwania umowy 1-5 lat
4. Harmonogram spłat – do negocjacji
5. Jeśli umowa jest poręczona przez inną firmę, to suma opłat leasingowych jest niższa.

Leasing finansowy (kapitałowy)

1. Czas trwania umowy – do negocjacji
2. Wysokość pierwszej wpłaty – do uzgodnienia (wpłatę początkową może stanowić pierwszy czynsz umowy)
3. Opcja wykupu (cena nabycia) – 1 %

- CENTRUM LEASINGU I FINANSÓW Sp. z o.o.

00-508 Warszawa, Al. Jerozolimskie 27

tel. (022) 628-70-06

fax. (022) 628-70-07

Centrum Leasingu i Finansów (CLiF S.A) powstało w 1992 roku z kapitałem wielkości 200 tys. PLN, który w miarę rozwoju firmy powiększył się do 2,34 mln PLN. Przedmiotem leasingu są: maszyny, samochody osobowe i ciężarówki, linie produkcyjne i technologiczne, sprzęt komputerowy. Spółka jest zainteresowana dostawą linii technologicznej oraz urządzeń związanych z ochroną środowiska. Rodzaje leasingobiorcy to każdy podmiot gospodarczy, bez względu na formę prawną również gminy i przedsiębiorstwa komunalne.

Oferowane warunki finansowe:

- wstępna opłata leasingowa od 0% do 45% wartości netto przedmiotu leasingu
- czynsz leasingowy od 2,12 % do 10,47% wartości netto przedmiotu leasingu
- kaucja zwrotna 5% wartości netto przedmiotu leasingu
- czas trwania umowy leasingowe 1-5 lat

- CENTRALNE TOWARZYSTWO LEASINGOWE S.A.

00-529 Warszawa, ul. Wspólna 1/3

tel. (022) 628-28-19, 625-35-54, 625-35-04, 625-35-96

fax. (022) 628-67-15

Centralne Towarzystwo Leasingowe S.A. (CTL S.A.) jest spółką prowadzącą działalność od lutego 1991 r. z kapitałem akcyjnym 24 mln PLN. Wraz ze Śląskim Towarzystwem Leasingowym S.A. w Poznaniu tworzy „Grupę CTL”, należącą do czołowej piątki polskich firm leasingowych. Fundusze własne i wartość aktywów trwałych na koniec

1995r. wynosiły odpowiednio 116,3 mln PLN i 197,8 PLN. Jednym z głównych akcjonariuszy CTL S.A. jest Bank PKO BP. CTL S.A. jest członkiem Business Centre Club i założycielem Konferencji Przedsiębiorstw Leasingowych w Polsce. Posiada dwa oddziały (w Katowicach i Poznaniu) i około 30 przedstawicielstw regionalnych, zatrudnia ok. 100 osób. Jest udziałowcem Banku Wschodniego w Białymstoku. Przedmiotem leasingu są wszelkie dobra inwestycyjne (środki trwałe i wyposażenie), wartości niematerialne i prawne (licencje, patenty, programy komputerowe). Rodzaje leasingobiorcy: wszelkie osoby prawne i fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (spółki prawa handlowego, spółdzielnie i przedsiębiorstwa państwowe, fundacje, inne); jednostki i zakłady budżetowe, gminy i organizacje samorządu terytorialnego oraz ich jednostki. Oferowane warunki finansowe: opłata wstępna w wysokości 10-40% wartości netto przedmiotu leasingu oraz opłata manipulacyjna w wysokości 2-2,5% wartości netto przedmiotu leasingu. Czas trwania umów wynosi od 1 do 5 lat. Preferowane miesięczne płatności w stałych terminach (na ogół do 10 dnia miesiąca). Możliwość zawierania umów z amortyzowaniem przedmiotów przez Leasingobiorcę. Dostosowanie płatności do możliwości Leasingobiorcy (indywidualny rozkład sezonowy, opłaty rosnące lub malejące). Możliwość negocjowania odstępstw od warunków standardowych. Towarzystwo interesuje się ochroną środowiska, zwłaszcza inwestycjami przemysłowymi i środkami transportu przyjazdu dla środowiska.

- BISE LEASING Sp. z o.o.

00-600 Warszawa, ul. Królewska 27
tel. (022) 827-41-18
fax. (022) 827-41-18

BISE Leasing Sp. z o.o. powstała w 1992 roku, w której jednym udziałowcem jest Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A. Głównym przedmiotem działania Spółki jest prowadzenie działalności w zakresie leasingu różnego rodzaju środków trwałych. Przedmiotem leasingu są głównie maszyny i urządzenia przemysłowe oraz środki transportu. Rodzaje leasingobiorcy: podmiot prowadzący działalność gospodarczą od co najmniej 6 miesięcy i posiadający dobrą kondycję finansową. BISE oferuje leasing na okres 12, 24 i 36 miesięcy z czynszem leasingowym stałym i zmiennym. W leasingu operacyjnym opłaty leasingowe stanowią u leasingobiorcy koszty uzyskania przychodu, równorzędne do kosztów dzierżawy, najmu i innych umów o podobnym charakterze. Po zakończonym okresie leasingu leasingobiorca jest uprawniony do nabycia przedmiotu leasingu lub przedłużenia umowy na czas nieokreślony. BISE Leasing do tej pory nie zawierał umów leasingowych, których przedmiotem jest ochrona środowiska, jednakże jest zainteresowany takimi umowami.

- BEL LEASING Sp. z o.o.

00-218 Warszawa, ul. Kościelna 12
tel. (022) 31-18-95
fax. (022) 637-63-22

Kapitał spółki wynosi 4,5 mln PLN. Głównym udziałowcem jest Bank Inicjatyw Gospodarczych S.A. BEL Leasing posiada 36 przedstawicielstw i agencji. Do końca marca

1996r. spółka zawarła blisko 10 200 umów leasingu z blisko 5 tys. klientów. W ostatnich 5 latach Bel Leasing sfinansował zakup przedmiotów leasingu o wartości ok. 269 mln. PLN. Były to środki transportu, systemy komputerowe i telekomunikacyjne, maszyny i urządzenia. Rodzaje leasingobiorcy: osoby prawne (spółki prawa handlowego, przedsiębiorstwa państwowe i inne), oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Dla inwestycji w ochronie środowiska warunki finansowania są formułowane indywidualnie w ramach negocjacji. Mimo że BEL Leasing nie finansował do tej pory kontraktów związanych z ochroną środowiska, to jest zainteresowany współpracą w tym obszarze.

- TOWARZYSTWO INWESTYCYJNO-LEASINGOWE EKOLEASING S.A .

00-116 Warszawa , ul. Świętokrzyska 36/14
tel. (022) 620-01-71
fax. (022) 620-95-00

Towarzystwo Inwestycyjno-Leasingowe Ekoleasing S.A działa w formie spółki akcyjnej. Spółka podjęła działalność od I kwartału 1993 roku z kapitałem akcyjnym 100 tys. PLN, podniesionym następnie do 260 tys. PLN. W lutym 1996 r. zarejestrowano podwyższenie kapitału akcyjnego do 1 mln PLN. Głównymi akcjonariuszami spółki są Bank Ochrony Środowiska S.A., Elektrim S.A., posiadający łącznie ponad 83% kapitału akcyjnego. Przedmiotem leasingu są różnego rodzaju środki trwałe (w tym używane) – poza nieruchomościami, leasing kompletnych ciągów technologicznych (w tym obsługa dostaw z importu). Rodzaje leasingobiorcy: podmioty gospodarcze posiadające zdolność generowania efektu leasingowego (ekologicznego i ekonomicznego) oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Firma stosuje elastyczne i zróżnicowane formy płatności. Na wysokość okresowych opłat leasingowych za używanie dóbr wpływają:

- wstępna opłata leasingowa (do 40% wartości przedmiotu)
- okres na jaki zawarto umowę leasingu.

Istnieje możliwość uzyskania preferencyjnego finansowania przy leasingu proekologicznym. Ekoleasing S.A. finansuje przedsięwzięcia w dziedzinie ochrony środowiska, np. instalacje do odsiarczania i odpylania spalin, wyposażenia oczyszczalni ścieków, bezpieczne środowisko wyposażenia dla linii produkcji wyrobów lakierniczych i malarni oraz nowoczesnych kotłowni przemysłowych i osiedlowych, urządzenia utylizacji błota defekosaturacyjnego oraz maszyny i urządzenia służące do utylizacji i recyklingu odpadów.

8. INNE FUNDUSZE I KORPORACJE

- COPERNICUS CAPITAL MANAGEMENT

00-079 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 79
tel. (022) 26-85-80
fax. (022) 26-44-62

Źródłami funduszy są: Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, International Finance Corporation, Inwestorzy Instytucjonalni (Adia), Bank Rozwoju Eksportu S.A. Wartość funduszu wynosi 25 mln USD. Udział w przedsięwzięciu jest do negocjacji, minimalna

wartość inwestycji to 1 mln USD a maksymalna wartość inwestycji wynosi 2,5 mln USD. Okres zaangażowania to maksymalnie 8 lat. Wszystkie inwestycje podlegają audytowi zgodności z wymogami ochrony środowiska. Copernicus również realizuje inwestycje wspólnie z Advent International.

- INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION (MIĘDZYNARODOWA KORPORACJA FINANSOWA)

00-688 Warszawa, ul. Emilii Plater 28
tel. (022) 630-34-44
fax. (022) 630-34-45

Źródłem funduszu jest International Finance Corporation (IFC), który jest członkiem grupy Banku Światowego. Kapitał IFC pochodzi z budżetów centralnych 170 krajów członkowskich. Wartość funduszu wynosi 4,2 mld USD. Rolą IFC jest stymulacja wzrostu gospodarczego jego członków – inwestycji krajów rozwijających się poprzez wspieranie sektora prywatnego. Głównym jej zadaniem jest finansowanie przedsięwzięć prowadzonych poprzez firmy krajowe jak i Joint Ventures. Udział w przedsięwzięciu wynosi do 25%, minimalna wartość inwestycji to od 4 do 5 mln USD, a maksymalna wartość inwestycji to ok. 100 mln USD. IFC zajmuje się również finansowaniem procesów prywatyzacyjnych. Inwestuje swoje własne fundusze, jak również tworzy konsorcja finansowe zarówno z instytucjami finansowymi z zagranicy jak też z instytucjami krajowymi dysponującymi dostępem do rynku kapitałowego i pieniężnego. IFC może również zorganizować oraz sfinansować pomoc techniczną w zakresie identyfikacji oraz przygotowania atrakcyjnych przedsięwzięć inwestycyjnych. IFC również doradza w zakresie wyboru odpowiednich technologii, prowadzenia negocjacji dotyczących zakupu licencji oraz umów handlowych, zarządzania przedsiębiorstwem.

- INTERNATIONAL UNP HOLDINGS

02-026 Warszawa, ul. Raszyńska 3
tel. (022) 629-27-17
fax. (022) 625-56-14

Źródłami funduszu są: JP Morgan, Morgan Stanley, Murray Johnstone, Barings, Sceptre Investment.

Wartość funduszu wynosi 44 mln dolarów kanadyjskich. Preferowanym przedmiotem inwestycji są przedsiębiorstwa średniej wielkości nie uzależnione od wysokiej technologii. Udział w przedsięwzięciu wynosi ponad 50%, minimalna wartość inwestycji to 2 mln ECU, a maksymalna wartość inwestycji to 5 mln ECU.

Przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska mogą być przedmiotem inwestycji International UNP Holdings.

- KOURI CAPITAL POLAND Ltd.

0- 095 Warszawa, plac Bankowy 2

tel. (022) 621-31-65
fax. (022) 628-52-92

Źródłem funduszu są podmioty prywatne. Wartość funduszu wynosi 0,5 mln USD. Preferowanym przedmiotem inwestycji są działające przedsiębiorstwa z różnych branż. Udział w przedsięwzięciu wynosi 48%, minimalna wartość inwestycji to 50 tys. USD, a maksymalna wartość inwestycji to 500 tys. USD. Kouri Capital Poland Ltd. ma w swoim portfolio inwestycyjnym przedsięwzięcia związane z budową oczyszczalni ścieków.

- THE NORDIC ENVIRONMENT FINANCE CORPORATION (NEFCO)

Fabianinkatu 34, P.O. BOX 249. FIN-00171 Helsinki
Tel. (0-0358-0) 180-01, 180-03-41
Fax. (0-0358-0) 63-09-76

Źródłem funduszu są rządy krajów skandynawskich (Danii, Finlandii, Islandii, Norwegii i Szwecji). Wartość funduszu to 80 mln ECU. Preferowanym przedmiotem przedsięwzięcia są przedsiębiorstwa proekologiczne. Udział w przedsięwzięciu wynosi poniżej 49% (preferuje się 25-30%), minimalna wartość inwestycji to 150 tys. ECU, a maksymalna wartość inwestycji to 4 mln ECU. Oczekiwana minimalna stopa zwrotu kapitału kształtuje się od 10 do 20 % w stosunku rocznym. Okres zaangażowania wynosi od 5 do 10 lat (w wyjątkowych sytuacjach okres ten może być dłuższy). Warunkiem wnoszenia udziałów kapitałowych przez NEFCO jest posiadanie przez inwestora, partnera pochodzącego z jednego z krajów skandynawskich.

- CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN INFRASTRUCTURE RESOURCES PARTNERS

02-001 Warszawa , Al. Jerozolimskie 81
tel. (022) 695-09-30
fax. (022) 695-09-45

Źródłami funduszu są Meespierson Eur America Ltd. ; MeesPierson N.V.;; CDC-Participations S.A. ; Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju. Wartość funduszu wynosi ok. 25-30 mln ECU. Preferowanymi przedmiotami inwestycji są: projekty przemysłowe związane z ochroną środowiska (recykling materiałów, oszczędność energii, zwiększenie efektywności procesu produkcji, minimalizacja ilości odpadów oraz czysta produkcja); działalność w zakresie zaopatrzenia w wodę, gromadzenie i zagospodarowanie odpadów komunalnych, energooszczędność, poszukiwanie alternatywnych źródeł energii oraz sposobów jej dystrybucji; produkcja sprzętu i urządzeń takich jak: sieci kanalizacyjne, zawory i zamknięcia, wodomierze, urządzenia pomiarowe, technologie redukujące i kontrolujące poziom zanieczyszczeń. Udział w przedsięwzięciu jest do negocjacji, tak samo jak minimalna i maksymalna wartość inwestycji. Wielkość pojedynczych inwestycji to ok. 1 mln ECU. Fundusz oferuje usługi dodatkowe, taki jak nawiązanie kontaktów z zagranicznymi partnerami strategicznymi oraz dostęp do dodatkowych źródeł finansowania.

- PIONEER INVESTMENT POLAND Sp. Z o.o.

00-193 Warszawa, ul. Stawki 2
tel. (022) 635-99-08, 635-10-45
fax. (022) 635-69-76

Źródłami funduszu są: Pioneer Group Incorporation, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Deutsche Entwicklung Gesellschaft. Wartość funduszu wynosi 60 mln USD. Preferowanymi przedmiotami inwestycji jest przemysł rolno-spożywczy, drzewny, poligrafia, tekstylny, ochrona środowiska, transport. Udział w przedsięwzięciu wynosi 25-40%, minimalna wartość inwestycji to 500 tys. USD, a maksymalna wartość inwestycji to 5 mln USD. Kryteria wyboru inwestycji: profesjonalny Zarząd, przedsiębiorstwo prywatne lub podlegające prywatyzacji, region o wysoko rozwiniętej infrastrukturze.

- TOWARZYSTWO INWESTYCJI SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH S.A.

00-060 Warszawa, ul. Królewska 27
tel. (022) 827-31-17
fax. (022) 653-38-86

Źródłami funduszu są: Bank Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A., SIDI, ARP, ESFIN Participations, AWRSP, Fundacja Rolnicza, Foundation for the Development of Polish Agriculture, Banca Sella, Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych. Wartość funduszu wynosi 4,2 mln PLN (kapitał własny). Preferowanym przedmiotem inwestycji są małe i średnie przedsięwzięcia we wszystkich branżach (rozpoczęcie działalności lub rozwój firmy). Udział w przedsięwzięciu wynosi 10-49%, minimalna wartość inwestycji to 10 tys. PLN, a maksymalna wartość inwestycji to 350 tys. PLN. Aktywizacja projektów odbywa się głównie poprzez kontakty z lokalnymi i regionalnymi instytucjami zajmującymi się pomocą dla małych i średnich przedsiębiorstw (Agencje Rozwoju Regionalnego, fundusze Inicjatyw lokalnych, za pośrednictwem udziałowców funduszu. Wyjście z inwestycji następuje poprzez sprzedaż akcji/udziałów współwłaścicielom lub innym zainteresowanym podmiotom.

- EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU WSI POLSKIEJ – COUNTERPART FUND

01-842 Warszawa, Al. Reymonta 12A
tel. (022) 663-75-01, 639-81-25
fax. (022) 663-17-29, 639-87-64

DOTACJE

Wnioskodawcami są: Wiejskie Komitety Społeczne, lokalne stowarzyszenia (zarejestrowane w sądzie), zajmujące się ochroną środowiska na wsi. Przedmiot udzielania pomocy to: projektowanie, budowa oraz wyposażenie składowisk odpadów wiejskich (gruntowych i kontenerowych), budowa, modernizacja, adaptacja oraz wyposażanie wiejsko-gminnych ośrodków zdrowia. Źródłem finansowania pomocy jest Unia Europejska. Maksymalny okres udzielania pomocy to jeden rok. Maksymalna kwota pomocy to 100 tys. PLN. Maksymalny udział w finansowaniu całości nakładów wynosi 20%. Dodatkowym wymaganiem Funduszu jest to, że realizacja zadania powinna być zaawansowana rzeczowo i finansowo co najmniej w 80%.

9. FUNDUSZE KNOW - HOW

- ENVIRONMENTAL KNOW-HOW FUND

00-556 Warszawa, Al. Róż 1
tel. (022) 628-10-01, 628-10-05
fax. (022) 621-71-61

POMOC KONSULTINGOWA (DORADZTWO) ORAZ SZKOLENIA

Wnioskodawcą są podmioty podejmujące decyzje dotyczące polityki publicznej w dziedzinie ochrony środowiska (władze lokalne, urzędy centralne, agencje rządowe itp.). Przedmiotem udzielania pomocy są: ochrona wód i powietrza, zagospodarowanie odpadów, ochrona przyrody (eko-turystyka, ochrona bioróżnorodności). Źródłem finansowania pomocy jest KNOW-HOW-FUND. Okres dostępności do programu - istnieje od 1992 roku. Maksymalny okres udzielania pomocy i kwota do negocjacji, natomiast maksymalny udział w finansowaniu całości nakładów wynosi 100%.

Pomoc doradcza dla ochrony środowiska polega na :

- prowadzeniu przeglądu stanu środowiska;
- formułowaniu projektów inwestycyjnych ze wskazaniem sposobów finansowania;
- szkoleniu w zakresie ekologii.

Nazwa Programu	Fundusz Restrukturyzacji Know How Fund
Cel	Wsparcie działań restrukturyzacyjnych klientów Banku Zachodniego S.A. zaliczonych do III i IV grupy ryzyka kredytowego
Przeznaczenie	Zwiększenie kapitału akcyjnego jednostek, inwestycje modernizacyjne odtworzeniowe, ekologiczne oraz promocja, marketing i szkolenia specjalistyczne

Nazwa Programu	Polsko-Brytyjski Program Wspierania Samorządności Lokalnej (Brytyjski Fundusz Know-How)
Cel	Inicjowanie i opieka nad przebiegiem projektów pomocy szkoleniowej i doradczej dla kadr samorządowych oraz ich finansowanie
Przeznaczenie	Pomoc doradcza i szkoleniowa dla pracowników samorządów lokalnych w następujących dziedzinach: finanse lokalne, zarządzanie gminą, promocja lokalnego rozwoju gospodarczego, planowanie przestrzenne i gospodarka gruntami, gospodarka mieszkaniowa, regionalne izby obrachunkowe

10. PROGRAMY WSPÓŁPRACY POLSKO - AMERYKAŃSKIEJ

Nazwa Programu	Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości
Cel	Tworzenie wspólnych przedsięwzięć kapitałowych (pow. 0.5 mln USD) oraz udzielanie kredytów na działalność inwestycyjną, prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych
Przeznaczenie	Środki funduszu przeznaczone są na finansowanie przedsiębiorstw prywatnych w formie pożyczki. Pożyczkobiorcami mogą być prywatne podmioty gospodarcze wszystkich branż prowadzące działalność gospodarczą oraz osoby prywatne i firmy, które zamierzają taką działalność rozpocząć.

Nazwa Programu	Polsko-Amerykańska Fundacja Doradztwa dla Małych Przedsiębiorstw
Cel	Doradztwo dla nowopowstałych przedsiębiorstw lub chcących rozwinąć działalność, udzielanie informacji z zakresu organizacji, oceny projektów marketingu
Przeznaczenie	Zgodnie z przedstawionymi celami

Nazwa Programu	Wspólna Komisja ds. Pomocy Humanitarnej USA dla Polski
Cel	a) Promowanie polskiego sektora prywatnego, zwłaszcza w rolnictwie b) Wspieranie programów pomocy, które przyczynią się do wzrostu zatrudnienia, ochrony środowiska, zwiększenia wydajności w rolnictwie i podniesienia poziomu życia na wsi.
Przeznaczenie	Wsparcie programów pomocy dotyczących ochrony środowiska, zwiększenia wydajności w rolnictwie i podniesienia poziomu życia na wsi, a także zmniejszenia bezrobocia w kraju

- CARESBAC-POLSKA S.A.

00-635 Warszawa, ul. Polna 40
tel. (022) 25-62-05, 25-62-06
fax. (022) 25-46-50

Źródłami funduszu są: Międzynarodowe Instytucje Finansowe, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Global Environmental Facility, International Finance Corporation, USAID (Amerykańska Agencja Rozwoju Międzynarodowego), Polskie Instytucje Finansowe, Foundation for the Development of Polish Agriculture, Fundusz Współpracy. Wartość funduszu wynosi 14,9 mln USD. Preferowanym przedmiotem inwestycji są małe i średnie prywatne polskie przedsiębiorstwa. Udział w przedsięwzięciu wynosi od 25 do 49%. Minimalna wartość inwestycji to 50 tys. USD, a maksymalna wartość inwestycji wynosi 400 tys. USD. Caresbac-Polska S.A. jest szczególnie zainteresowany polskimi przedsiębiorstwami z udokumentowaną działalnością danej branży oraz doświadczonymi właścicielami i zarządem.

Nazwa Programu: CARE Small Business Assistance Corporation (CARESBAC)

Cel: Wspieranie gospodarki rynkowej w Polsce-inwestowanie w MŚP (od 50.000 do 400 000 USD) poprzez wykupywanie udziałów mniejszościowych, pomoc techniczną

Przeznaczenie: Pomoc finansowa i techniczna małym i średnim przedsiębiorstwom

- Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej

został zarejestrowany jako fundacja w 1990 roku w celu administrowania i zarządzania środkami pochodzącymi ze sprzedaży artykułów żywnościowych przekazanych nieodpłatnie Polsce przez Wspólnotę Europejską w latach 1989-1990. Celem funduszu jest ilościowy i jakościowy rozwój polskiego rolnictwa, gospodarki żywnościowej i infrastruktury wiejskiej oraz ochrona środowiska na wsi poprzez wspieranie prywatnej przedsiębiorczości oraz demonopolizację struktur produkcji i usług. Główną formą działania funduszu jest udzielanie preferencyjnych kredytów w sferze rolnictwa, telefonizacji wsi, gazyfikacji i oświaty wiejskiej oraz subwencji w sferze infrastruktury wiejskiej, ochrony środowiska, ochrony

- zdrowia i dróg publicznych, gminnych i powiatowych; telefonizacji oraz gazyfikacji wsi, dwie linie kredytowe w zakresie pozarolniczej działalności gospodarczej tworzące nowe miejsca pracy na terenach wiejskich, obejmujące kredytowanie przedsięwzięć w zakresie małej przedsiębiorczości na terenach wiejskich oraz mikrokredytowanie pozarolniczej działalności gospodarczej na terenach wiejskich,
- dwa programy subwencyjne w zakresie budowy i modernizacji gminnych, publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz wiejskich składowisk odpadów stałych, przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.

Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej 01-842 Warszawa Al. Reymonta 12A
tel. (022)663-75-01, 639 81 25, fax (022) 663-17-29

- Fundacja Wspomagania Wsi.

Powstała w 1999 roku z połączenia **Fundacji Zaopatrzenia Wsi w Wodę oraz Fundacji Rolniczej**. Misją fundacji jest wspieranie inicjatyw gospodarczych i społecznych mieszkańców wsi i małych miast oraz inicjatyw związanych z poprawą stanu infrastruktury obszarów wiejskich. Przez swe działania Fundacja wspiera społeczny, gospodarczy i kulturalny rozwój obszarów wiejskich. Działając na rzecz ochrony środowiska naturalnego Fundacja wspiera również rozwój niekonwencjonalnych źródeł energii. Cele statutowe fundacji są realizowane poprzez: mikropożyczki, kredyty na budowę oczyszczalni przydomowych i zbiorczych oczyszczalni ścieków, szkolenia w dziedzinie gospodarki ściekowej na wsi oraz innych aspektów ochrony środowiska, szkolenia w zakresie zarządzania małym przedsiębiorstwem, szkolenia przygotowujące do działalności agroturystycznej, pożyczki na budowę małych elektrowni wodnych, wspomaganie grup producentów wiejskich oraz programy dla młodzieży wiejskiej.

Fundacja Wspomagania Wsi ul. Obozowa 20 01-161 Warszawa tel./fax (022) 6321484, 6321396

11. POZOSTAŁE FUNDACJE

Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

Celem fundacji jest udzielanie finansowego wsparcia realizowanym na terytorium RP ściśle określonym , celowym przedsięwzięciom stanowiącym przedmiot wspólnego polsko-niemieckiego zainteresowania albo służącym w sposób szczególny porozumieniu między Polakami i Niemcami.

Środki Fundacji wspierane są w szczególności :

- wymiana młodzieży oraz boudowa schronisk i miejsc spotkań młodzieży
- projekty w dziedzinie ochrony środowiska, transportu, telekomunikacji oraz inwestycje infrastrukturalne
- kształcenie i doskonalenie specjalistów z zakresu gospodarki
- utworzenie i działalność instytutów kultury oraz wspólne projekty badawcze i inne przedsięwzięcia naukowe i kulturalne
- krzewienie języka i kultury niemieckiej w RP; restaurowanie i zachowanie pomników kultury o europejskim, historycznym znaczeniu, jak też tworzenie, rozbudowa i utrzymywanie miejsc pamięci

Ponadto, wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu właściwie wszystkie banki w swojej ofercie umożliwiają pozyskanie kredytu na inwestycje związane z ochroną środowiska. Warunki, jakie oferują oraz wymagania, jakie trzeba spełnić należy sprawdzać każdorazowo w poszczególnych bankach.